Funcity 2030 - en idétävling om framtiden

Tävlingsprogrammet

Innehåll

Till dig som anmält din klass	3
Reglerna är enkla	4
Tidplan	4
TÄVLINGSMATERIAL	5
Arbetssätt	5
Metod	5
FUNBOOMRÅDET - FÖRUTSÄTTNINGAR	7
Funbo beskrivning (bilder och kartor)	8
FRÅGESTÄLLNINGAR	14
Hur ser framtidens samhälle ut?	14
Hur bor vi 2030?	15
Hur möter vi andra människor 2030?	16
Hur kan vi leva klimatsmart?	17
Länktips internet	18

Till dig som anmält din klass till FunCity 2030

FunCity 2030 är en tävling för skolelever i låg/mellanstadiet samt högstadiet i Uppsala.

Eleverna i Uppsala är framtidens invånare. Deras idéer om framtiden och hållbarhet är viktiga och genom att lyssna på deras tankar och visioner kan vi få nya infallsvinklar som är viktiga för att planera framtidens livsmiljöer.

Tävlingen kan stimulera elevers intresse för byggande, planering och hållbarhet. Dessutom uppmuntras eleverna att ge uttryck för sina drömmar om en framtida livsmiljö. Hur vill eleverna bygga och planera sitt drömsamhälle?

FunCity 2030 vill stimulera elever att fundera framåt utifrån dagens boendemiljöer och vardagliga situationer. Tidsramen är tänkt att vara år 2030, dvs när eleverna själva är vuxna.

FunCity 2030 är en del i nätverket Skapa Morgondagen. Nätverket arbetar för en långsiktigt hållbar utveckling av Uppsala. Det sker genom projekt och en tydlig dialog mellan medborgare, kommun, universiteten och bygg- och fastighetssektorn.

Tävlingen arrangeras av Sh bygg, Tengbom A5, SLU och Uppsala kommun.

Reglerna är enkla

- Tävlingens Tema är Framtidens samhällsbyggande med utgångspunkt från ett område i Funbotrakten, men det är även fritt att välja eget område.

- Tävlingen är öppen för låg/mellanstadiet och högstadiet i Uppsalas skolor.

- Deltagandet sker klassvis, även klasser med integrerade årskurser.

- Tävlingsbidraget består av högst 2 affischer (70x100 cm/A1, liggande format)

- Tävlingsbidraget bedöms av en jury utifrån perspektiven:
  Hållbart tänkande– socialt, ekologiskt och ekonomiskt
  Nytänkande/kreativitet
  Antal frågeställningarna i tävlingsprogrammet som besvaras i bidragen.
  Bidragen bedöms utifrån idéerna, ej förmågan

Tidplan

- Anmälan senast 13 februari till petra.pertoft@a5ab.se

- Seminarium för lärare med busstur tisdag den 17 mars kl 14-17

- Affischerna lämnas in senast 8 maj till Stadshusets reception.

- Utställning i Uppsala i maj/juni.

- Prispengar delas ut i samband med Världsmiljödagen 5 juni.
  1:a pris 10.000:- 2:a och 3:e pris 5000:- för låg/mellanstadiet och högstadiet.

- Bedömning av en jury från Tengbom A5, Sh-bygg och Uppsala kommun mfl.

- Några av förslagsställarna kommer ges möjlighet att presentera sitt förslag för tjänstemän/politiker.

- Frågor om tävlingen ställs till petra.pertoft@a5ab.se

- Information finns också på www.skapamorgondagen.se

Tävlingsmaterial

Tävlingsmaterialet innehåller:

-Arbetssätt och metod

-Frågeställningar

-Förutsättningar och bakgrund

-Kartmaterial

-Tips mm

-Fördjupad Översiktsplan för Funbo

Arbetssätt

Eleverna kan arbeta med teckningar, collage och text, man kan välja att arbeta med modeller som sedan fotograferas till inlämningsplanschen. Modellen kan sedan ställas ut i skolan. Tävlingsbidragen kan se ut på många olika sätt, men redovisningen sker på högst två affischer i storlek 70 x 100 cm/A1 i liggande format. Samarbete är en viktig del i arbetet.

Utgångspunkten för tävlingen är ett utvalt begränsat område i Funbo. Det är fritt att arbeta med ett eget valt område te x. i elevernas närmiljö. Väljer man att göra det, kan man använda sig av tävlingsmaterialets metod som handledning, men samla in information och underlag på egen hand.

Metod

Tävlingsprogrammet utgår från "Arkitektens arbetsmetod":

1. Avgränsa arbetsområdet geografiskt.

2. Ta fram underlagskartor över området. Definiera viktiga stråk som gator och gång-och cykelvägar. Varifrån kommer de och vart leder de? Hur hänger de ihop med sin omgivning?
Ringa in var bebyggelsen finns och var grönområdena finns. Hur ser stadsbilden och landskapet ut? Finns det landmärken, märkesbyggnader eller annat för området specifika saker?

3. Gå ut och titta på plats, ta fotografier, beskriv i ord och bild områdets utseende och särdrag. Arbeta med området utifrån dess omgivningar. Hur är skalan? Är det stort eller litet? Högt eller lågt? Glest eller tätt?
Hur tar man hänsyn till det som redan finns där? Analysera vad som är bra och vad som kanske är mindre bra i det befintliga.

4. Använd era nyvunna kunskaper och sätt igång att skapa utifrån frågeställningarna som ni hittar i tävlingsmaterialet.

5. Använd pennan och skissa. Beskriv i ord och bild analyser och idéer på ett överskådligt sätt. Att bygga en modell kan vara bra för att förmedla visioner till andra.

Funboområdet-förutsättningar

Tävlingsområdet

Orientering-Funbo i förhållande till Uppsala Stad

Här kan FunCity ligga!

Tävlingsområdet utgör ett begränsat område i Funboområdet söder om Bärby. Funboområdet ligger ca 1,5 mil utanför Uppsala längs med väg 282 mot Almunge. Tävlingsområdet består idag till stor del av skogsmark med en blandning av barrskog som är delvis avverkad och områden med hyggen (grönt på kartan). I områdets södra del ner mot Myrbo och Trångtä finns ett öppet landskap av småskalig jordbruksmark och ängsmark (gult på kartan). Här är marken mestadels flack, men något mera kuperad söderut. Områdets norra del ansluter till befintlig villabebyggelse i Bärby. I områdets utkanter ligger några mindre byar och sommarstugeområden.

Funbo-Beskrivning

Nedan följer en kortfattad beskrivning över Funboområdet. Uppgifterna är hämtade ur kommunens planeringsunderlag och ur den fördjupade översiktsplanen för Funbo.

Fördjupad översiktsplan

I översiktsplan 2006 för Uppsala Kommun pekas stråket längs väg 282 från Vedyxaskogen till Almunge ut som ett område där fördjupade översiktsplaner bör upprättas för att pröva möjligheterna till mer omfattande bebyggelsetillskott i anslutning till befintliga orter, men även mellan dessa. Stråket är attraktivt för bosättning genom sin goda tillgänglighet till Uppsalas, men även Stockholms arbetstillfällen och utbud. Det är även ett stråk med karaktärsfulla miljöer kring museijärnvägen och stationssamhället Marielund, vacker natur med sjöar och ett gammalt kulturlandskap. Det finns närhet till friluftsliv och bad.

Det fördjupade översiktsplanen som nu är ute på samråd, behandlar stråkets västra del, Funboområdet som innefattar orterna Bärby, Gunsta Funbo och Marielund med omnejd. Den fördjupade översiktsplanen redovisar relativt översiktligt var det kan vara lämpligt att förtäta med bostäder. Den drar även upp riktlinjer för var trafik och kollektivtrafik kan beredas utrymme samt definierar viktiga grönstrukturer, friluftsområden och kulturvärden.

Bärby, Gunsta, Funbo

Funboområdet ligger ca 1,5 mil utanför Uppsala längs med väg 282 mot Almunge. Bärby, Gunsta, Funbo och Marielund är orter som vuxit fram som stationssamhällen längs med Lennabanan. Funboområdet har idag ca 2000 invånare fördelat på ca 500 bostäder, huvudsakligen villabebyggelse. Huvuddelen av befolkningen bor i Bärby, Gunsta och Marielund. I Funboområdet finns även många små bebyggelsegrupper och byar. 12% arbetar inom den egna bygden, 58% pendlar till Uppsala, 20% pendlar utanför kommunen.

Kommunikationer

Genom Funboområdet går väg 282 mot Almunge. Sträckan trafikeras av bussar, restiden in till Uppsala är ca 15 minuter. En separat gång-och cykelväg finns längs med väg 282 från Uppsala stad fram till Gunsta.

Genom området går också Lennabanan. Järnvägsspåret anlades 1876 för gods-och persontrafik. 1884 förlängdes banan från Länna till Norrtälje över Faringe och Rimbo. Tågtrafiken togs ur bruk 1967.

Idag används banan för museijärnvägen och utgör ett värdefullt industrihistoriskt kulturarv. Bebyggelsemiljöerna med stationshusen, banvaktsstugorna och olika anläggningsbyggnader

tillsammans och var för sig illustrerar olika delar av banans historia. Utmed banan finns även bebyggelse som lär oss förstå det industriella arvet och de många processer som format och formar det samhälle vi lever i.

Bärby stationshus

Stationshuset i Länna

Service

Matvarubutik, grundskola och förskola finns i Funbo, en bit bort från tävlingsområdet vid Bärby. Förskola finns även i Gunsta.

Historisk framväxt

Bärby och Gunsta har vuxit fram som stationssamhällen, men bygden är gammal. Landskapet är rikt på fornlämningar och de äldsta runstenarna är från 1000-talet. Kyrkan i Funbo församling är från 1200-talet.

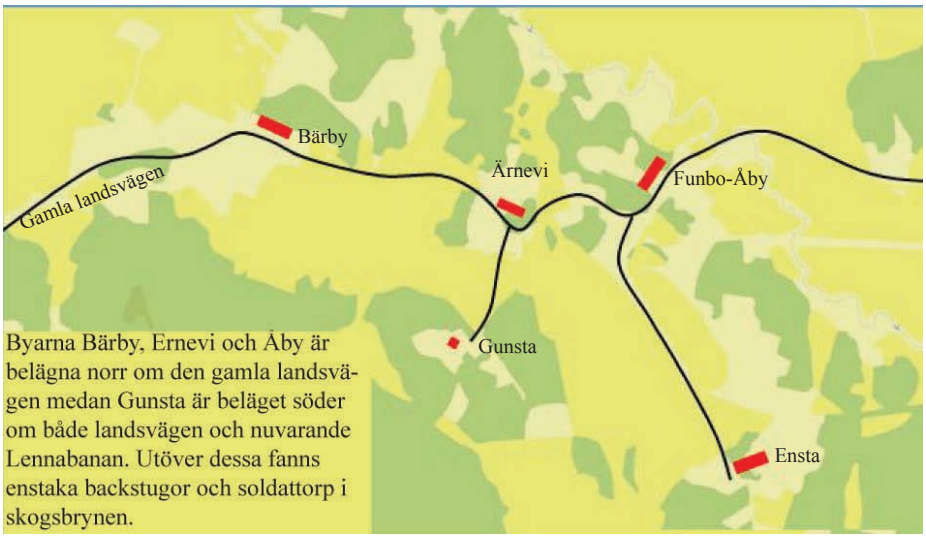

Befintlig bebyggelse och landsväg omkring 1870

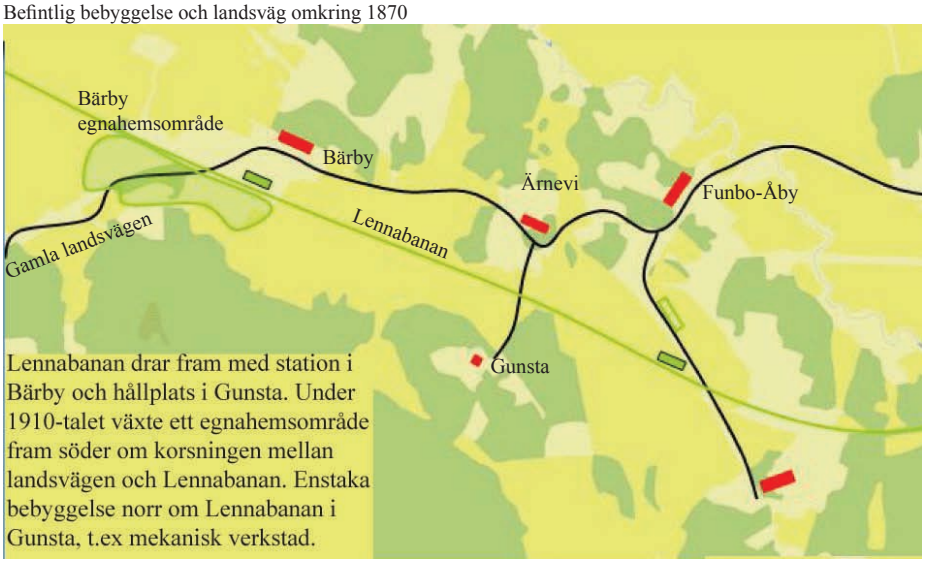

Lennabanan (ljusgrön) och tillkommande bebyggelse fram till ca 1950 (gröna)

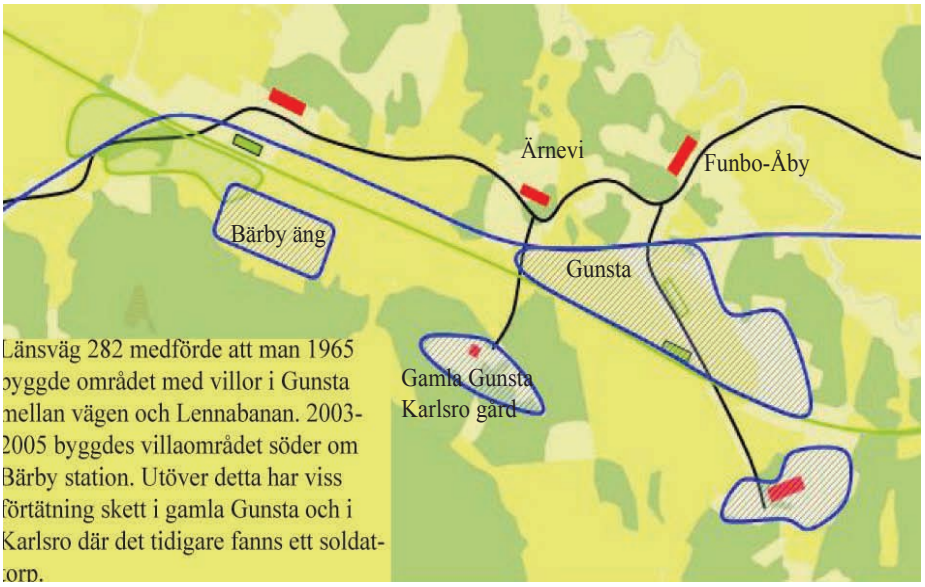

Blåa markeringar visar bebyggelse som tillkommit från 1950 fram till idag.

Hur bebyggelsen i Funboområdet vuxit fram och utvecklats visas på kartorna ovan. Kartorna är hämtade ur Uppsala Kommuns arbete om kulturkorridoren längs Lennabanan.

Bärby har med undantag från ett nybyggt villaområde, Bärby Äng, fortfarande karaktär av landsbygd då det förutom stationshuset och godsmagasinet bara finns ett par äldre gårdsbildningar norr om länsväg 282. Det finns även ett tiotal villor längs den gamla landsvägen.

Flera av dessa var ursprungligen egnahem som avstyckades från Bärby gård kring 1915. Gunsta by var när järnvägen anlades belägen söder om Lennabanan, men större delen av det som man idag främst tänker på som Gunsta idag, tillkom på 1960-talet i samband med att väg 282 breddades.

Byggnadskaraktär

Bebyggelsen i området består av byliknande utspridda enheter från olika tidsperioder. Bärby består av två områden med villabebyggelse, dels den något äldre delen som kallas den västra samt den nyare östra. Bebyggelsen karaktäriseras av en blandning av nya större, individuellt utformade villor samt blandad villabebyggelse från förra sekelskiftet fram till idag.

Intill tävlingsområdets norra del ligger Bärby Äng, ett nytt villaområde byggt på tidigare åkermark. Villorna har individuell karaktär och området formas av en genomgående ringväg.

Landskapskaraktär

Funboområdet är skogsdominerat med insprängda stråk av åker-och ängsmark. terrängen är svagt böljande med tidvis blottade hällmarker. Skogen består övervägande av barrskog med inslag av lövträd i skogsbrynen.

I Funbo ligger Funbo kyrka, som är från 1200-talet. Kyrkomiljön och kringliggande landskap är väl bevarad och av riksintresse för kulturmiljövården. Kyrkan och den närbelägna bebyggelsen har ett högt kulturhistoriskt värde och stor betydelse för landskapsbilden i området.

Funboåns dalgång är ett stort öppet landskapsrum med värdefulla visuella och rekreativa stråk. Funboån rinner fram i en ganska rak linje i mitten av rummet i nord-sydlig riktning. Lillån har däremot en mycket slingrande form. Länsväg 282 och Lennabanan går i en båge över det öppna landskapet där den korsar både Lillån och Funboån.

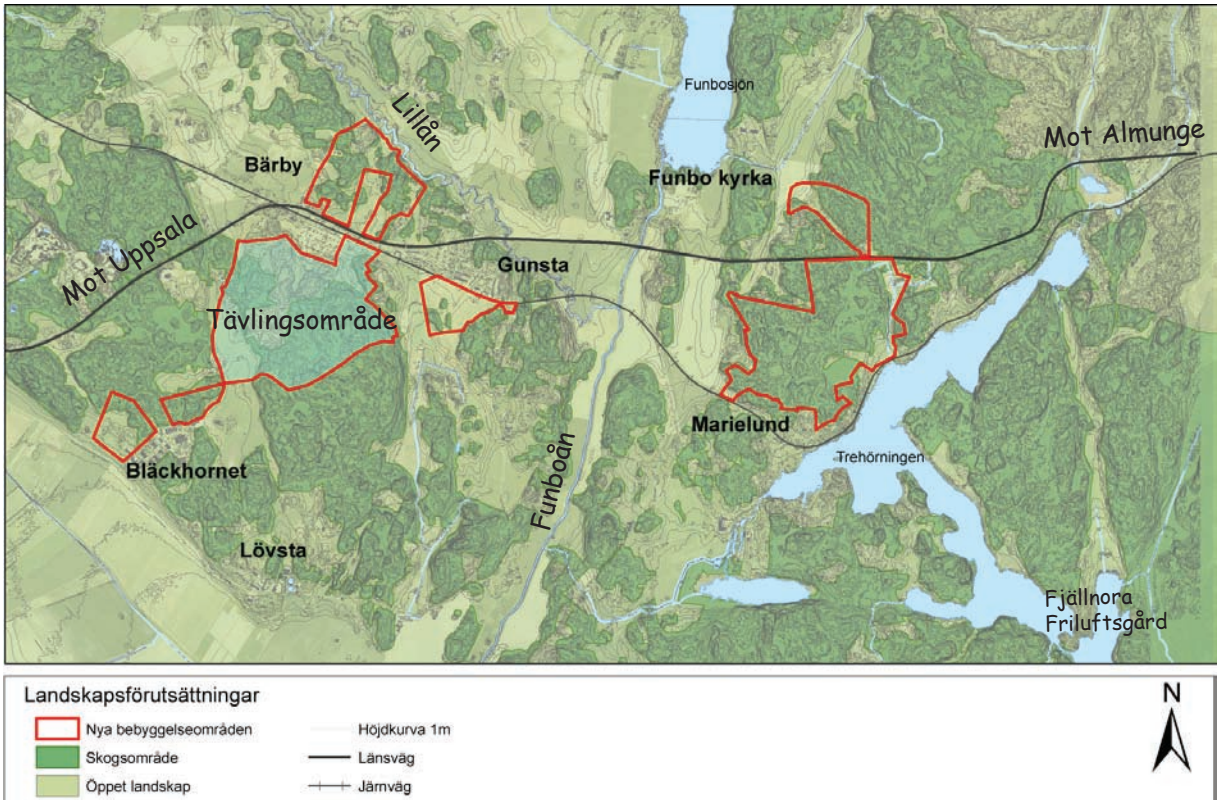

Bilden är hämtad ur den fördjupade översiktsplanen, röda områden visar områden där ny bebyggelse är möjlig.

Friluftsliv och rekreation

I området finns idag mycket god tillgänglighet till friluftsområden med höga kvaliteter. Vedyxaskogen utgör strövmark och även ett område intill Lillåns-Funboåns dalgång och Lövstaslätten är värdefullt för friluftslivet. Markerna är lockande utflyktsmål som promenadmarker. Sjön Trehörningen och Fjällnora friluftsgård är viktiga för friluftslivet både sommar och vinter.

Översikt över tävlingsområdet med fotografier från platsen

Bärby västra-en blandning av nyare och äldre villabebyggelse

Bärby stationshus

Bärby äng intill Lennabanan

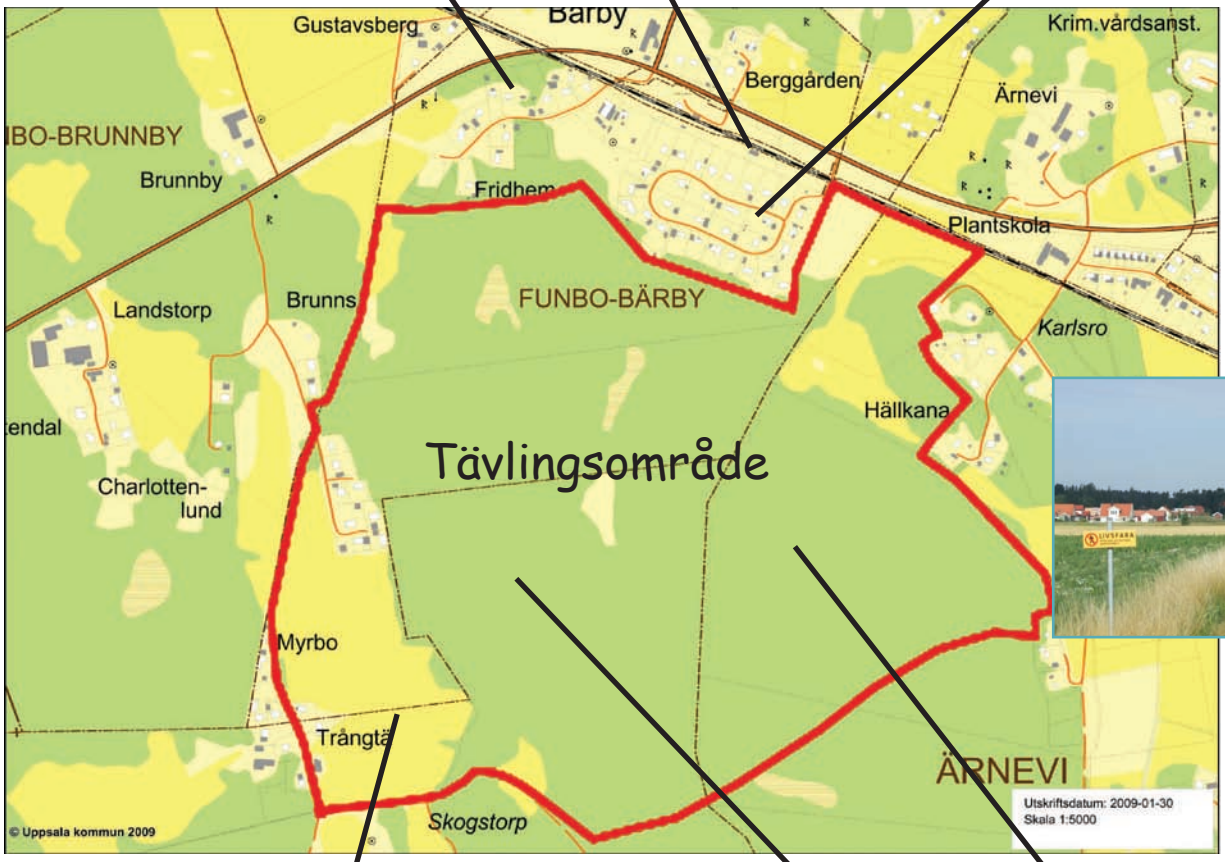

Lennabanan med Bärby i fonden

Öppen åkermark vid Trångtä

Område med avverkad skog

Skogsområde med övervägande barrskog.

Frågeställningar vi vill ha svar på i ert tävlingsbidrag!

Nedan följer ett antal frågeställningar som klassen kan arbeta och diskutera omkring och som på olika sätt ska belysas i tävlingsförslaget. Fundera kring frågorna och hur dessa kan besvaras med utgångspunkt i tävlingsområdet i Funbo eller eget valt område. Skriv och rita, bygg modeller, tänk fritt!

Hur ser framtidens samhälle ut?

Hur bygger vi ett hållbart samhälle och varför är det så viktigt?

Vad krävs av hushållning, kretslopp, grönska, trafik och andra tekniska system i det framtida samhället FunCity? Ser det hållbara samhället annorlunda ut än det vi har idag? Är det lika attraktivt?

Hållbarhet kan beskrivas på många olika sätt, ekonomisk hållbarhet, social hållbarhet, teknisk hållbarhet, men idag associerar vi kanske främst till miljöns och naturens hållbarhet. Sambanden mellan vad miljön och naturen tål, vad det sociala kräver och vad ekonomin klarar är komplexa. Ett långsiktigt hållbart samspel kräver en omställning av etablerade vanor och mönster, något man inte ändrar över en natt. Hur får vi till exempel människor att välja kollektivtrafiken framför bilen? Eller att konsumera på ett miljövänligare sätt? Hur och var möts människor? Blir det enklare att röra sig fritt om man är rullstolsburen eller synskadad?

Hur bor vi 2030?

Hur ser framtidens bebyggelse ut?

Vad är egentligen en by, en förort eller en tätort? Titta på tävlingsområdet och dess relation till sin omgivning. Vad är bra och vad är mindre bra? Finns det något i det befintliga som är värdefullt att bygga vidare på och hur ska den nya bebyggelsen i så fall förhålla sig till det som redan finns?

Fundera på hur det byggda hänger samman. En byggnad med dess funktioner slutar inte vid tomtgränsen, den kanske snarare börjar där, i mötet med huset intill eller med gaturummet. Varje enskilt hus utgör en del i ett större sammanhang och bildar en fasad mot det gemensamma stadsrummet.

Vilken struktur har bebyggelsen? Är den organisk med slingrande gator eller strikt indelad i rutor? Hur ser bebyggelsen ut? Hur tätt ska husen stå, vilka gaturum och platser bildar de? Skall det vara högt eller lågt eller både och?

Är bebyggelsen organisk?

...eller geometrisk?

Kan man odla på taket?

Vad släpper våra hus ut?

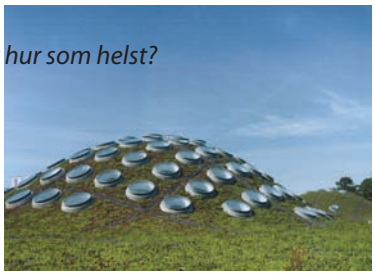

Kan ett hus se ut hur som helst?

Hur ser gemensamma mötesplatser ut? Är det torg, parker, lekplatser, byggnader eller något annat?

Vad innehåller en bra bebyggelsemiljö? Behövs det kanske en skola, vård, affärer, sportanläggningar, bad, samlingspunkter av olika slag, parker och arbetsplatser? Finns det både kyrka och moské eller har inte människor sådana behov?
Vilka olika kvaliteter är det som lockar människor att bosätta sig på en specifik plats?

Hur möter vi andra människor 2030?

Varför vill man leva i Funcity?

Vad gör man i FunCity? Fundera på vilka som ska leva i FunCity och hur de ska leva där tillsammans. Var finns gemensamma mötesplatser och service? Vad inspirerar till fysiska aktiviteter som är bra för människors hälsa? Hur kan FunCity bli en attraktiv plats dit många människor väljer att flytta? Vad får människor att känna sig trygga?

Vad kommer invånarna att göra i FunCity?
Var finns det arbetsplatser, kommer de som bor där att pendla?

Vad gör invånarna på fritiden? Kan invånarna röra sig mellan sin bostad och grönområden på ett bra sätt? Hur fungerar det på sommaren och på vintern? Vad finns det för aktiviteter för barn och ungdomar? Finns det mötesplatser där både gamla och unga träffas? Känner både flickor och pojkar sig välkomna till mötesplatserna?

Hur kan vi leva klimatsmart?
Hur lever vi i balans med miljön?

Vad har vi för system i våra hus och i vårt samhälle för att leva mera i balans med miljön? Hur begränsar vi utsläpp och avfall, kan vi skapa ett samhälle som är klimatneutralt, där allt som utvinns ur naturen återanvänds och återvinns?

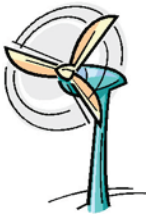

Fundera på smarta lösningar kring olika tekniska system. Hur löser man vatten och avlopp? Finns det finurliga uppfinningar i FunCity som t ex. sparar vatten och minskar energiförbrukningen? Kan man använda sol-och vindkraft?
Var och hur odlar vi vår mat?

Hur transporterar vi oss?
Hur löser vi kollektivtrafiken och biltrafiken?

Hur kan vi minska bilresorna? Hur ser ett samhälle ut där man kanske inte ens behöver bilen? Hur kan man utforma sitt samhälle så att behoven av transporter minskar?

Trafik är också gång-och cykelvägar. Hur rör man sig säkert i FunCity?
Hur ser en bra skolväg ut?

Länktips:

Kulturbussen - beställ buss och åk på studiebesök med klassen
https://www.lul.se/templates/page____5161.aspx

Arkitektur i skolan – div tips
http://www.arkitekt.se/arkis

Fördjupad översiktsplan för Funbo
http://www.uppsala.se/sv/Startsida/Bobygga/Stadsplanering/Funbo-FOP/

Eget kartmaterial hittas här
http://kartor.uppsala.se/int/index.htm

Biotopia
http://www.biotopia.nu/images/stories/Nyhetsbrev/nr5.pdf

Energi och miljö
http://www.miljoportalen.se/
http://www.minplanet.se/
http://www.planetrescuers.com/lararhandledning.pdf
http://www.wwf.se/naturvaktarna/
http://www.bioresurs.uu.se/
http://www.hsr.se/

Fråga en ekolog
http://wallace.teorekol.lu.se/query_an_ecologist

Huvudsponsorer:

RAMBOLL

UPPSALATIDNINGEN

SBUF

Sponsorer:

tema:
arkitekter landskapsarkitekter projektledare
www.temagruppen.se

Berling
Arkitekter Ingenjörer

WIKMANS ELEKTRISKA AB

AKADEMISKA HUS

MIAB FÖRVALTNING

I•R BYGG

Kph

Tävlingen drivs och arrangeras av:

Sh BYGG Vi tar ansvar.

A5 uppsala TENGBOM

SLU

Uppsala KOMMUN